

Луцький М. І.,

кандидат юридичних наук, доцент,

перший проректор

Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького

ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ДЕРЖАВОТВОРЧИХ ПРОЦЕСІВ НА ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ 1914-1918 РР.

Анотація. У статті виокремлено етапи, які передували державотворчим процесам на території українських земель у складі Австро-Угорської імперії. Визначено, що політико-правова діяльність галицьких провідників в австрійській конституційно-правовій державі провадилася переважно парламентськими шляхами. На характер державотворчих процесів значний вплив мав польсько-український конфлікт, який поставив на перший план питання не соціально-економічного, а національного характеру. Перші політико-правові акти новоствореної держави задекларували її демократичне спрямування. Важливим свідченням легітимності влади Західноукраїнської Народної Республіки стала її широка підтримка з боку всіх верств українського суспільства.

Ключові слова: Західноукраїнська Народна Республіка, Українська Національна Рада, галицький політикум, державотворення.

Постановка проблеми. Пошук оптимальних форм організації державно-правового життя не зупиняється. Він триває на сучасному етапі розвитку юридичної науки. Державотворення – комплексний довготривалий процес, спрямований на утворення держави, який включає культурні, політичні, релігійні та інші чинники. Аналіз здобутків і прорахунків практики державотворення й правотворення надає можливість оцінити позитивні якості сучасної держави і права, зрозуміти корені й тенденції тих або інших явищ у сучасному державному та правовому житті України.

Питання створення й функціонування Західноукраїнської Народної Республіки (далі – ЗУНР) у загальному вигляді порушувались у роботах з історії, історії вчень про державу і право. Серед великої кількості наукових праць, присвячених українській революції та визвольним змаганням 1917–1920 рр. на західноукраїнських землях, на особливу увагу заслуговують монографічні та дисертаційні дослідження Л. Капелюшного, О. Карпенка, В. Колінець [11], М. Кравчука [3], В. Кульчицького, В. Кондратюка, М. Литвина, С. Макарчука, М. Мацькевича, О. Павлишина, А. Панчука, В. Пархоменка [4], М. Стахіва, О. Реснта [7], Б. Тищика та ін. Проте в цих дослідженнях головну увагу було приділено лише певному спектрові проблем і питань цієї проблематики, які розглядалися в конкретно-історичному й політологічному аспектах. Однак багатоплановість теми потребує її подальшого аналізу. Нашу увагу привернула первинна фаза українського державотворення в часи революції.

Метою статті є визначення основних чинників і окреслення загальних тенденцій державотворення на західноукраїнських землях у 1914–1918 рр., характер яких зумовив ціннісне наповнення базових конструктів державотворення та сформував той державно-владний режим, який склався в цей період.

Виклад основного матеріалу дослідження. Події на західноукраїнських землях стали не локальним історичним явищем, а складовою єдиного революційного процесу, що охопив не тільки

українські землі, а й територію Європи після завершення Першої світової війни і призив до нового державного переустрою на континенті [1, с. 59]. Державотворчі та правотворчі процеси не виникають випадково, на їх протікання мають вплив історичні й політичні процеси. На західноукраїнських землях утворенню держави передували процеси, який умовно можна поділити на два етапи:

1) 01 серпня 1914 р. (початок Першої світової війни) – 16 жовтня 1918 р. (маніфест австрійського імператора про перебудову держави на федеративних засадах);

2) 19 жовтня 1918 р. (постанова Національної Ради про утворення на українських землях Австро-Угорщини єдиної Української Держави) – 13 листопада 1918 р. (прийняття нової назви Української Держави – Західноукраїнська Народна Республіка (ЗУНР)).

В Австро-Угорській імперії українці проживали в Галичині та Буковині, в «австрійській» половині імперії й у кількох округах північно-східної Угорщини, які називалися Підкарпатською Руссю, а згодом Закарпаттям. Жодна українська земля не користувалася адміністративною або політичною автономією. Тому ідея української самобутності не могла вціліти самим тільки продовженням якоїсь давньої політичної традиції. Треба було знайти щось нове. Таким каталізатором став націоналізм. Місцеві провідники та націоналістична інтелігенція, які формували основу національної ідеології, пропагували цю ідею серед групи, для якої твориться національна свідомість, і висували націоналістичні вимоги щодо автономії або навіть незалежності [2, с. 98]. На початку ХХ ст. українці Східної Галичини, завдяки використанню до певної міри переваг європейської конституційної монархії, були більше підготовленими до державно-політичної діяльності. Представники українського народу, незважаючи на протидію польських і румунських політичних сил, мали представництво практично в усіх структурах Австро-Угорської держави на західноукраїнських землях. Особливого розвитку в цьому регіоні в указаний період отримав мілітаристський рух. Він відродився як ідея революційного українського війська відновити Українську державу, яка підняла й мобілізувала на боротьбу за нездійсненне, як раніше вважалося, прагнення широкі верстви населення, передусім молоді [3].

На початку ХХ ст. в українській політичній думці виразно окреслилася на рівні партійних документів провідна ідея – створення української державності. Однак вона постала у двох, альтернативних варіантах: перший передбачав необхідність створення української автономії в складі Росії чи Австро-Угорщини, другий – потребу постановки самостійної, політично незалежної Української держави. І в наступний період – аж до Української революції – єдиного погляду на українську державність у середовищі представників української інтелектуально-політичної еліти не існувало. Відверто проавстрійську позицію посіла утворена в серпні 1914 р. у Львові Головна Українська Рада (далі – ГУР) на чолі з К. Левицьким. ГУР являла собою міжпартій-

ний блок із представників радикальної, соціал-демократичної, націонал-демократичної партій. 03 серпня ГУР опублікувала Маніфест, у якому звернулася до народу з обґрунтуванням необхідної підтримки Австро-Угорщини у війні та виступів за створення Української автономії в межах Австро-Угорщини. У травні 1915 р. ГУР реорганізувалась у Відні в Загальну Українську Раду – єдиний і найвищий представницький орган українського народу Східної Галичини. Програма дій цієї організації мала дві частини: 1) для українських земель Росії, які будуть звільнені за допомогою Австро-Угорщини та Німеччини, вони домагалися державної самостійності, 2) для земель, що входять до складу Австро-Угорщини, – з'єднання в окремих, автономний український край [4, с. 260]. Німецька й австро-угорська влада не підтримала ідеї незалежної України, але задовольнила низку дрібних вимог, зокрема щодо організації окремих таборів для військовополонених українців. Після опублікування цісарського маніфесту від 04 листопада 1916 р., яким проголошувалося включення Галичини до складу проєктованої Польської держави, фактично було перекреслено сподівання українців монархії здобути свою державність у межах Австро-Угорщини [5, с. 115].

На знак протесту Загальна Українська Рада саморозпустилася. Керівництво українським рухом на західноукраїнських землях зосередилося в українському парламентському представництві.

У той самий час політичні емігранти зі Східної України заснували у Львові Союз визволення України (далі – СВУ), проголосивши його безпартійною громадською організацією. Організаторами СВУ були колишні діячі Української соціал-демократичної партії (УСДРП) – А. Жук, Д. Дорошенко, Д. Донцов, Української соціал-демократичної спілки – М. Меленський (Басок) та О. Скоропис-Йолтуховський.

У жовтні 1914 р. СВУ видав програму «Наша платформа», згідно з якою головна мета Союзу полягала у створенні самостійної Української держави з конституційно-монархічною формою правління. Головну ставку він робив на Австро-Угорщину, німецьку армію, передбачаючи поразку Росії у війні [6, с. 114–115]. Для українського галицького політикуму характерне прагнення діяти в чинному правовому полі Австро-Угорської конституційно-правової держави, у тому числі й міжнародному, що виявилось в пошуку легітимних форм автономізації Галичини.

Водночас війна активізувала українське питання, ліквідувавши його попередню ізоляцію й упровадивши його в ширший український контекст. Кожна з воюючих сторін апелювала до «поневолених» національностей свого противника, щоб підірвати його внутрішню міць: Австро-Угорщина – польських, українських та інших військовополонених для формування національних легіонів, які мали боротися за національне визволення своїх народів від Російської імперії; з іншого боку, Антанта проголосила, що вона веде війну, серед іншого, за право націй на самовизначення.

Розпочався новий етап змагань за українську державність. Замість парламентських засобів боротьби, у Західній Україні стали застосовуватися радикальні методи, що відповідали соціально-політичній ситуації в Австро-Угорській монархії та настроям національних меншин. На конспіративних зборах провідні галицькі політики – Л. Бачинський, С. Баран, І. Кивелюк, В. Панейко, Л. Цигельський – обговорювали конкретні заходи щодо утворення відповідних політичних і військових органів, які мали займатися підготовкою до переобрання влади від австрійських урядовців.

25 березня 1918 р. у Львові відбувся з'їзд представників політичних партій, у якому взяли участь близько 500 чоловік під проводом віце-президента австрійського парламенту Юліана Романчука, ухвалили резолюцію, що містила вимоги невідкладної

ратифікації Брестського мирного договору, відокремлення українських земель від польських, забезпечення їх автономії та рівноправності, передання до складу Наддніпрянської України Холмщини та Підляшшя [7, с. 12].

У вересні 1918 р. на заклик Народного Комітету Української націонал-демократичної партії по всій Галичині пройшли масові віча з вимогою утворення «окремого коронного краю». Ішлося про українську автономію у складі імперії. На відміну від Наддніпрянщини, де головними були саме соціально-політичні питання, у Галичині ключовою стала проблема збереження здобутої державності від реальної загрози з боку Польщі.

Галицькі послы Віденського парламенту ставили питання про національне самовизначення Галичини і приєднання її до української держави. Один із лідерів УНДП – Є. Левицький – на засіданні віденського парламенту 19 грудня 1917 р. виголосив промову, у якій зазначив, зокрема, таке: «Східна Галичина з історичного погляду творить колишнє самостійне староукраїнське князівство Галицько-Володимирське, яке довгий час було складовою частиною великої всеукраїнської Київської держави. Теперішня Східна Галичина ... творить ... в цілості неподільну ... спадщину української нації й тому може або в цілості залишитись при Австрії, або так само в цілості бути вилучена в Українську Народну Республіку, що відповідала би найвищому ідеалові української нації». Погляди, висловлені доктором Є. Левицьким, залишалися наріжним каменем політики українського парламентського представництва до кінця існування Австро-Угорської монархії. У них органічно поєдналися українська державницька традиція й нове почуття національної соборності. Отже, упродовж усього 1918 р., особливо його другої половини, через парламентську трибуну австрійського законодавчого органу та безпосередню діяльність місцевих партійних організацій готували й українське суспільство, й очільників австро-угорської держави, й опонентів із польського політичного табору до можливості постання західноукраїнської державності [8, с. 53].

У жовтні 1918 р. в умовах воєнної поразки Четвертого союзу в Першій світовій війні та національно-визвольної боротьби народів Австро-Угорська імперія почала розпадатися на кілька незалежних держав. 16 жовтня 1918 р. імператор Карл I, прагнучи зберегти монархію, проголосив маніфест «До моїх вірних австрійських народів», у якому задекларував перебудову монархії на федеративних засадах. Відповідно до нього, союзні «коронні землі» одержали право створювати власні представницькі органи – «національні ради», через які можна було домогтися автономних прав в імперії. Згідно з планом австрійського уряду, на територіях колишніх коронних країв імперії (без Угорщини) мало постати чотири національні держави – німецько-австрійська, чеська, південнослов'янська та українська. Поляки отримали право самостійно вирішувати питання своєї державності.

З огляду на неминучий розпад Австро-Угорщини українські політичні партії вважали невідкладним завданням формування тимчасового органу, який перебрав би владу в краї до своїх рук. За ініціативи Української парламентської репрезентації 18 жовтня 1918 р. у Львові відбулося представницьке зібрання установчих зборів українських депутатів австрійського парламенту, крайових сеймів, представників від українських політичних партій, єпископату, посланців академічної молоді. Установчі збори обрали Українську Національну Раду на чолі з Євгеном Петрушевичем, визначили її права й обов'язки. Національна Рада мала представляти інтереси західноукраїнського населення в Австрії та Угорщині. Президія парламентської репрезентації проголошувалася водночас президією Національної Ради. Дипломатичному відомству

Австро-Угорщини було відмовлено у праві вести переговори на міжнародній арені від імені Української держави.

Наступного дня, 19 жовтня, Українська Національна Рада, спираючись на передбачене «14-ма пунктами Вільсона» право націй на самовизначення, ухвалила Прокламацію Української Національної Ради, у якій проголосила таке: 1) усі українські землі під владою Австрії становлять єдину етнографічну цілісність; 2) тепер вони становлять окрему Українську державу; 3) усі національні меншини мають вислати до Української Національної Ради своїх делегатів; 4) Українська Національна Рада прийме найближчим часом конституцію нової держави; 5) Українська Національна Рада приймає рішення, що на майбутній мирній конференції український народ презентуватиме його власні представницькі органи, оскільки австрійська влада не має права говорити від імені незалежної України. Серед делегатів УНРа переважали націонал-демократи (62% складу), що визначало помірковано-центристський характер західноукраїнського парламенту. Водночас той факт, що керівництво державницьких перетворень опинилося в руках українських послів до австрійського парламенту та галицького сейму, керівників провідних політичних партій Галичини й Буковини, надавало новоствореному представницькому органу, його діяльності не тільки репрезентативності, а й політичної легітимності [8, с. 53]. 19 жовтня 1918 р. варто вважати початком процесу утворення на західноукраїнських землях незалежної української держави, який завершився в листопаді. Спочатку західноукраїнські землі ще продовжували входити до складу Австро-угорської монархії, оскільки остаточно порвати з нею місцеві політичні діячі не наважувалися. Не було визначено й назву держави, її точні межі.

Представників закарпатських українців у складі УНР, її виконавчих органах не було, оскільки події розвивалися дуже швидко. Група закарпатських політичних і національних діячів надіслала тільки до Львова повідомлення, що Закарпатська Україна повністю солідарна з Галичиною й бажає приєднатися до Української держави.

Українська Національна Рада, ураховуючи заяву австрійського імператора від 16 жовтня 1918 р. про перетворення «двоєдиної держави на багатонаціональну федерацію», мала намір перебрати державну владу мирним, легальним шляхом. На цьому етапі національно-визвольної боротьби більшість членів Ради сподівалися, що австрійський уряд накаже своїй адміністрації передати управління до представників УНР на місцях.

Водночас у країні назрівав політичний конфлікт. Противниками відродження Української держави в Галичині виступили націоналістичні та військові кола шляхетської Польщі, яка теж переживала етап відродження своєї державності. Вони розгорнули антиукраїнську пропаганду, заявляючи про «державотворчу нездатність» галичан. На міжнародній арені поляки твердили, що український рух на території колишньої габсбурзької монархії є витвором німців, а згодом – більшовиків. 28 жовтня 1918 р. у Кракові було створено Польську ліквідаційну комісію, яка мала на меті ліквідувати всі австрійські державні установи й замінити їх польськими.

У зв'язку з підвищеною активністю поляків Українська парламентська репрезентація вислала 30 жовтня 1918 р. своїх представників до останнього австрійського прем'єра Г. Лямаша з домаганням передати владу в Східній Галичині й Північній Буковині УНРаді й дати відповідні доручення наміснику Галичини генералові Каролу фон Гуйну. Постановою останнього уряду Габсбурзької монархії від 31 жовтня 1918 р. австрійському намісникові у Львові Каролу фон Гуйну доручали призначити на урядові посади в старостах Східної Галичини, на залізницях і в

судах українців. Однак австрійський цісарський уряд не відмежував української Східної Галичини від польської Західної.

У ніч з 2 на 3 листопада було сплановано збройний виступ поляків у Львові. За таких умов конфлікт між українцями й поляками ставав неминучим.

Водночас уже у вересні 1918 р. розпочалося безпосереднє військово-будівництво ЗУНР заснуванням для боротьби за власну державність ініціативними офіцерами Української військової організації. Коли 31 жовтня стало відомо, що до міста прибуде польська ліквідаційна комісія, щоб перебрати від австрійського намісництва владу в Галичині, Український генеральний військовий комісаріат (УГВК) (створений у вересні 1918 р.) ухвалив рішення про збройний виступ. У ніч на 01 листопада 1918 р. найважливіші установи Львова опинилися під контролем українських військовиків. 01 листопада 1918 р. стало тією межею, із якої розпочалась практична, а не декларативна боротьба за незалежність Західної України [9, с. 96].

01 листопада 1918 р. УНРада видала розпорядження, згідно з яким на території Галичини належало ліквідувати всі колишні органи влади й управління, зберігши, однак, попередній адміністративно-територіальний поділ: повіт, місто, містечкові та сільські общини (громади). Замість австрійських органів, у містах, містечках і селах передбачалося обрати, відповідно, міських, общинних (громадських) комісарів і колективні органи при них, які представляли б усі верстви населення, так звані «прибійні ради». У повітах належало обрати повітових комісарів і повітові національні ради. Усі названі органи населення повинні були бути обрані шляхом загальних прямих виборів [10].

02 листопада на основі цісарського маніфесту від 16 жовтня 1918 р. відбулася формальне передання влади австрійським намісником Українській Національній Раді. 05 листопада Українська Національна Рада звернулася до народу з Маніфестом, у якому було описано загальну програму політичних і соціально-економічних перетворень: побудову демократичного ладу; рівність усіх незалежно від мови, віри, статі; проведення аграрної реформи; 8-годинний робочий день для робітників; охорону праці; соціальне забезпечення в старості. Для реалізації задекларованих прагнень 09 листопада УНРада сформувала уряд – Державний секретаріат (згодом – Рада державних секретарів) на чолі з адвокатом К. Левицьким. УНРада визначила йому основну лінію національно-державного будівництва: робити все необхідне для возз'єднання всіх українських земель у єдиній державі, тобто не ізолюватися від уже наявної на сході української держави, шукати можливості створення єдиної соборної незалежної України.

09 листопада УНРада також затвердила назву держави – Західно-Українська Народна Республіка (скорочено ЗУНР). До її складу, крім Східної Галичини, увійшли Північна Буковина та українські комітати (повіти) Закарпаття, тобто землі колишньої Австро-угорської монархії, де компактно проживало корінне українське населення.

Щоправда, Північну Буковину незабаром захопила Румунія. У вересні 1919 р. Паризька мирна конференція санкціонувала цю анексію. Що стосується Закарпаття, то воно так і не визволилося з-під влади Угорщини. У січні 1919 р. західну частину цього краю, а у квітні всю його територію захопила Чехословаччина. Паризька конференція юридично «узаконила» й цю анексію (Сен-Жерменський договір). Отже, фактично ЗУНР охоплювала тільки територію Східної Галичини з 4 мільйонами населення.

Юридично Українська держава на Східній Галичині була закріплена 13 листопада 1918 р., після ухвалення УНРадою (вищою законодавчою владою) Тимчасового основного закону, де закрі-

плено назву «Західноукраїнська Народна Республіка», визначено кордони, герб і прапор, визнано народ сувереною держави, який здійснює їх через свої представницькі органи, що обираються на основі загального рівного прямого виборчого права при таємному голосуванні за пропорційною системою. Виборчим правом наділялися всі громадяни держави без будь-яких обмежень, у тому числі незалежно від їхньої національності, віросповідання або статі. Вищим органом влади мали стати Установчі збори (або Сейм). До їх утворення ця влада буде належати Українській Національній Раді, а виконавча – Державному секретаріату, який складався з Президента ради державних секретарів і був відповідальним перед УНР. Важливо, що у ст. 1 закону зазначалося, що ЗУНР проголошена на підставі права самовизначення народів.

Українська Національна Рада, Державний Секретаріат, ЗУНР намагалися утвердити в суспільстві демократичні засади, українська влада визнавала людські й громадянські права всіх національних меншин. А це означає, що українська влада ЗУНР взяла курс на будівництво цивілізованої держави.

Із часу проголошення ЗУНР намагалася утвердитися на міжнародній арені як незалежна держава, як суб'єкт міжнародного права. Уже 01 листопада 1918 р. ЗУНР направила телеграфом ноти сусіднім країнам, у яких повідомлялося про утворення Української держави. Невдовзі ЗУНР визнали Українська Народна Республіка, Австрія, Німеччина, Чехословаччина, Угорщина. Були встановлені дипломатичні відносини з Югославією, Італією, Канадою, Бразилією та Ватиканом.

На жаль, західним українцям не вдалося зберегти свою державу. Держави Антанти прагнули створити противагу відродженій Німеччині та більшовицькій Росії в особі відродженої Польщі. Відповідно до Договору між союзними державами і Польщею про Східну Галичину від 21 листопада 1919 р., Східну Галичину на правах територіальної автономії було дозволено «тимчасово» включити у склад Польщі [11].

Висновки. Отже, утворення ЗУНР було закономірним процесом, якому передувала значна робота політичного, військового, пропагандистсько-агітаційного характеру. Чинниками, що визначали характер державотворчих процесів стали Перша світова війна й польсько-український конфлікт, які змушували український політичний провід реагувати на зміну державно-політичних відносин. При цьому галицький політикум удавався здебільшого до юридично-правових способів легітимізувати здобуту владу. Важливим аспектом державотворення на західноукраїнських землях був високий рівень політичної участі громадян, що стало свідченням легітимізації нової влади.

Література:

1. Абашнік В.О. Ганс Кельзен про конституцію як ґрунтовну норму / В.О. Абашнік // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». – Ужгород, 2014. – Вип. 28. – Т. 3. – С. 188–191.
2. Абашнік В.О. Ганс Кельзен (1881–1973 рр.) про справедливість / В.О. Абашнік // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». – Херсон, 2014. – Вип. 4. – Т. 2. – С. 345–348.
3. Абашнік В.О. Особливості праці «Про межі між юридичним та соціологічним методом» (1911 р.) Ганса Кельзена / В.О. Абашнік // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Право». – Х., 2014. – № 1137. – С. 43–46.
4. Абашнік В.А. Кант і неокантианство як основа чистого учинення о праві Ганса Кельзена / В.А. Абашнік // Нормативная теория Ганса Кельзена и развитие юриспруденции в Европе и США (к 40-летию со дня смерти Г. Кельзена) : матер. VII Междунар. науч. конф. (г. Иваново, 8–12 октября 2013 г.). – Иваново : Ивановский гос. ун-т, 2015. – С. 23–42.

5. Хессе К. Интерпретация конституции как конкретизация / К. Хессе ; пер. с нем. В.А. Абашніка // Наукові записки Харківського економіко-правового університету : зб. наук. статей. – Х., 2005. – № 2(3). – С. 76–84.
6. Abashnik V.O. Sprache der „Reinen Rechtslehre“ von Hans Kelsen (1881–1973) / V.O. Abashnik // Archäologie und Sprachwissenschaft. Austausch von Wissen in der Geschichte der Menschheit : Archaeology and Linguistics in the modern world. Exchange of knowledge in the History of Mankind (Humboldt-Kolleg, Simferopol – Jalta, 20–23 September 2012). – Simferopol, 2012. – S. 1.
7. Kelsen H. Allgemeine Staatslehre (1925) / H. Kelsen. – Wien : Österreichische Staatsdruckerei, 1993. – 433 S.
8. Kelsen H. Autobiographie (1947) / H. Kelsen // Kelsen H. Werke. Band 1: Veröffentlichte Schriften 1905–1910 und Selbstzeugnisse / H. Kelsen ; M. Jestaedt ; in Kooperation mit dem Hans Kelsen-Institut. – Tübingen : Mohr Siebeck, 2007. – S. 29–91.
9. Kelsen H. Der Staat als Integration. Eine prinzipielle Auseinandersetzung / H. Kelsen. – Wien : Springer Verlag, 1930. – 91 S.
10. Korb A.-J. Kelsens Kritiker: ein Beitrag zur Geschichte der Rechts- und Staatstheorie (1911–1934) / A.-J. Korb. – Tübingen : Mohr Siebeck, 2010. – 324 S.
11. Ooyen R.Ch. Integration: die antidemokratische Staatstheorie von Rudolf Smend im politischen System der Bundesrepublik / R.Ch. van Ooyen. – Wiesbaden : Springer VS, 2014. – 122 S.
12. Smend R. Die politische Gewalt im Verfassungsstaat und das Problem der Staatsform / R. Smend. – Tübingen : Mohr, 1923. – 25 S.
13. Smend R. Verfassung und Verfassungsrecht / R. Smend. – München : Duncker & Humblot, 1928. – 178 S.

Луцкий М. И. Политико-правовые и психологические предпосылки процессов государственного строения на западноукраинских землях 1914–1918 гг.

Аннотация. В статье выделены этапы, которые предшествовали процессам формирования государства на территории украинских земель в составе Австро-Венгерской империи. Определено, что политико-правовая деятельность галицких лидеров в австрийском конституционно-правовом государстве проводилась преимущественно парламентскими способами. На характер процессов формирования государства значительное влияние имел польско-украинский конфликт, который выдвинул на первый план вопросы не социально-экономического, а национального характера. Первые политико-правовые акты новообразованного государства задекларировали его демократическое направление. Важным свидетельством легитимности власти Западноукраинской Народной Республики стала ее широкая поддержка со стороны всех слоев украинского общества.

Ключевые слова: Западноукраинская Народная Республика, Украинская Национальная Рада, галицкий политикум, формирование государства.

Lutskyi M. Political legal and psychological preconditions of state building processes on Western Ukrainian lands in 1914–1918

Summary. Stages that preceded state building processes on the territory of the Ukrainian lands in the Austro-Hungarian Empire are singled out in the given clause. It is determined that political and legal activities of Galician leaders in the Austrian constitutional and legal state were carried mainly by parliamentary means. Polish-Ukrainian conflict, which emphasized not socio-economic, but national character question had a significant influence on the nature of the state processes. The first political and legal acts of the newly formed state declared its democratic direction. A strong support of all sections of the Ukrainian society of the WUNR's legitimacy power was extremely important.

Key words: the ZUNR, the Ukrainian National Council, Galician politicians, state-building processes.